

Op het terrein van COVID-19, een ziekte die een jaar geleden pas bestond, zijn er nog enkele onderzoeken vereist.

Met het instellen van een **ZonMw deelprogramma COVID-19 herstel- en nazorg** kunnen belangrijke **kennishiaten** in de herstel- en nazorg van patiënten met aanhoudende klachten na COVID-19 onderzocht worden, **praktische oplossingen** geboden worden en de **implementatie** daarvan bevorderd worden om **patiënten adequaat te behandelen** en **zorgprofessionals goed te ondersteunen**.

De ZonMw deelprogramma's die begin 2021 zijn gestart hebben beide tot doel het voorkomen dat mensen in het ziekenhuis terecht komen, dan wel zo snel mogelijk dat ziekenhuis weer kunnen verlaten. Dit tegen de achtergrond dat dit ruimte geeft aan de rest van de samenleving (zie ook "Stand van zaken brief COVID-19, 2-2-2021):

- 1) **Het deelprogramma vaccinstudies** heeft een omvang van € 25 miljoen en richt zich op de **optimale inzet van vaccinatie bij patiënten met een verstoord immuunrespons**. Dit type onderzoek is nodig, omdat fabrikanten de huidige vaccins vooral onderzocht hebben in gezonde volwassenen, waardoor we deze groepen in het bijzonder willen volgen. In dit deelprogramma is er ruimte om de werking van het vaccin te onderzoeken bij mensen met bijvoorbeeld een specifieke ziekte/aandoening, een transplantatie, het syndroom van Down of anderszins.
- 2) **Het deelprogramma behandeling** heeft een omvang van € 35 miljoen en heeft als doelstelling het **verbeteren van de preventieve/profylactische behandeling ter voorkoming van COVID-19 en therapeutische behandeling van COVID-19 patiënten**. De onderzoeken binnen dit deelprogramma moeten direct bruikbare kennis opleveren, die bijdraagt aan preventie of behandeling gedurende het verloop van de COVID-19 pandemie in Nederland en/of de nasleep daarvan.

Het **ZonMw deelprogramma nazorg/herstelzorg** bij mensen die een COVID-19 besmetting hebben meegemaakt, richt zich op het herstel na het ziekenhuis. Bij COVID-19 hebben we kunnen vaststellen, dat het geen gewone griep is. Een aanzienlijke groep mensen blijft langdurig klachten houden en dat leidt tot druk op de eerstelijnszorg, de tweedelijnszorg en verslechterd de kwaliteit van leven en de mogelijkheden om te participeren in de samenleving. Om die druk op de gezondheidszorg tegen te gaan en de kwaliteit van leven te verbeteren, is dit onderzoek vereist. Het is ook duidelijk onderscheidend van de eerder genoemde deelprogramma's, omdat die willen voorkomen dat mensen in het ziekenhuis komen. Dit programma is erop gericht om te voorkomen dat mensen terugkeren in het ziekenhuis of "vaste klant" worden in de eerstelijnszorg.

Ruwweg kan worden gesteld dat naar verwachting zo'n 1,5 % van de totale besmette populatie langer dan drie maanden klachten houdt. Maar met een totaal aantal besmettingen van inmiddels minstens 1.000.000 personen (februari 2021), is dat toch nog steeds een zeer aanzienlijke groep van circa 15.000 personen (uit rapportage C-support, maart 2021)¹. Op dit moment is er nog te weinig bekend over de klinische impact van post-COVID-aandoeningen en adequate behandelingen². Het ZonMw deelprogramma COVID-19 herstel- en nazorg kan inzicht geven in het **herstelproces**, **effectieve behandelingen** van patiënten met langdurige klachten en het **effectief organiseren van deze zorg voor een patiënt**. Dit is niet alleen belangrijk om patiënten weer snel op de been en aan het werk te krijgen, maar ook van belang voor de beoordelingen door arbo-, en verzekeringsartsen (UWV) en discussies rondom het verzekerd pakket.

¹ [Nazorg voor patiënten na een Coronabesmetting \(c-support.nu\)](https://www.c-support.nl/nazorg-voor-patiënten-na-een-coronabesmetting)

² [WHO/Europe | Coronavirus disease \(COVID-19\) outbreak - New policy brief calls on decision-makers to support patients as 1 in 10 report symptoms of "long COVID"](https://www.who.int/europe/publications-detail/who-europe-coronavirus-disease-covid-19-outbreak-new-policy-brief-calls-on-decision-makers-to-support-patients-as-1-in-10-report-symptoms-of-long-covid)

De begroting van ZonMw voor het deelprogramma herstel- en nazorg bedraagt 7,8 mln. Hiervan is 3,5 mln gereserveerd voor thema 1 (de zorg voor patiënten) en 3,3 mln voor thema 2 (organisatievraagstukken). De resterende 1,1 mln wordt uitgegeven aan voorbereidende studies, programmakosten en communicatie en implementatie. Omdat er vanuit een eerder covid-19 programma nog 1,5 mln gereserveerd is voor nazorg wordt dit in mindering gebracht op het totaal bedrag.